

تورک گنجلی نظامی

ادیات ساحسینین ان گوزده اولان شاعیر لریندن بیرسی
سایلان گنجلی نظامی آذربایجان و ایران اولکسینده اوز
یارادیجی قیلا شعر ساحسینده دیرلی بیر ایز گویوبدور کی
اوندان سونراکی شاعیرلر اونو بیر اوستاد کیمی گوروب
اونون یارادیقی شعرلر و منظوملرینن تایین و نظیرلرینی
سویلیبلر. بو شاعیرین نقدر گوجلوی و باشاریلی اولدوقی هر
کسه آیدین و بلیدیر اونون یارادیجیلیق و باخیش
آچیقلیقین گئیشلیقی اوقدر دیر کی بو گونجان کیمسه
اوناتای بدیعی و دوغال سوزجوکلرله شعر وسوزلی
اوخویانلارینا داستانلاری جانلانیر ایلمیش.

بیلدیگیمیز بودور کی گنجلی نظامی غزنویلر و سلجوقیلر دوورونده هندوستاندان آنتولیه قدر
دانشیق دیلی تورکجه ؛ دولتی و رسمی دیل فارسجامیش . بو دیل سلجوقیلر طرفیندن دیوان و
یازی دیلی قبول اولدوقوندا بیر اشرافیت و بویوکلوقی گورسدن دیل سایدیقینا گوره
سلجوقلارین باشقا حکومدارلار و امیرلرین طرفینده یازیلار و کیتابلار دیلی اولدی. بو آرادا
شیروانشاهلار حکومتین ساحسینده یاشایان نظامی ؛ شیروانشاهلارین عرب اولدوقلاری اوچون
و اونلارین فارس دیلینده دانشدیقلارینا گوره مجبور اولور کی دئیگی شعرلر و یازیلاری
فارسجا اولسون . خاطیرلاتماق گرکیر کی بو دونمه فارس یازی دیلی یاقین اولدوقلی حالده
بئله خالق آراسیندا تورک دیلی دانشیقدا دیدی بو آرادا تورکجه یازیلار و کیتابلاردا یازیلیردی
کی اونلاردان "قوتادقوبیلیک" کیتابیندان آدآ پارماق اولار.

گنجلی نظامی بو توپراقلاردا یاشایب بویا- باشاچاتدیقینا گوره اوز آنادیلینه یعنی تورکجه
دیلمینی بئجریقلی بیر شکیلده اوز یارادیقی فارسجا شعرلرینده تورک اولدوقونی عکس ائدیپ
و تورک اولادلاریندان اولدوقونی ایثباتلامیش. آیدینجا بللی دیر کی نظامین آتاسی بیر تورک و

آناسی بیر کورد قادنمیش. بودا شاعیرین ایکی دیله بجریکلی بیر شکیلده یارادیحیلیقینا تاثیر قویوب ایکی دیلده ان گوزل شعرلر یارادمیش. اوزی آتا - آناسینی بوجور تعریف ائدیر کی:

نظامی اکدش خلوت نشین است که نیمی سرکه، نیمیش انگبین است

شاعیر بیر چوخ یئرده تورک اولدقونا و تورک اولدقی اوچون فخر ائدرک گویوس قباردیپ ، شعر دیلیله تورک اولدوقونی گورسدیب:

پدر بر پدر مرا ترک بود که هر یک به نیرو یکی گرگ بود

شاعیرین آروادی و حیات یولداشیدا "آفاق خانیم" بیر تورک کنیزی دی کی شیروانشاهلار اونا باغیشلامیشدیر (بیلدیگمیزه گوره نظامین اوچ قادینی اولموش ، اما ان سئودیکی آفاق اولموشدور کی اوندان بیر محمد آدلی اوغلان اوشاقی یادیگار قالمیش) نظامی اوز قادینین تعریفینده ده تورک دو یغولاریلا گوزل بیر شکیلده بوجور گوسدریب:

همایون پیکر نغز خردمند فرستاده به من دارای دربند

پرندهش درع و ازدرع آهنینتر قباش از پیرهن تنگ آستینتر

سران را گوش بر مالش نهاده مرا درهمسری بالش نهاده

چو ترکان گشته سوی کوچ محتاج به ترکی داده رختم را به تاراج

اگر شد ترکماز خرگه نهانی خدایا ترک زادم را تو دانی

نظامین تورکلره بسلدیکی اونم و دیر او قدر یوکسگیدیر کی بیر چوخ یئرده تورکلری و اوز آتا - بابالارین گوزل بیر شکیلده تعریف و تمجید ائدمیش و حتا بیر یئرده حکومدارین تورک اولماقینا و اولارین حکومدارلیقلاریندان درس آلماقینی ایستمیش:

دولت ترکان که بلندی گرفت مملکت از داد پسندی گرفت

چونکه تو بیداد گری پروری ترک نه ای ، هندی غارتگری

نظامی یاشایشی بویونجا تورک سئوگیسیله یاشاییب ، حتا او زمان کی ایستیردی "لیلی و مجنون" داستانی نی یازا تورک دیلینده سویلمک ایستیردی ، نیسه کی شیروانشاهین امریله مجبور قالیر کی فارسجا یازیسن ، حتا داستانین اولینده اوزی دئدیگی فارس دیلینده یازیلماقی ایستیلن زمان یازماق ایستیمیر اما اوغلونون اسرارلیله و اونون ایستگینی یئره سالماقا گوره لیلی مجنوندا فارس دیلینده یازیر:

در حال رسید قاصد ازراه آورد مثال حضرت شاه

جادوی سخن جهان نظامی	کای محرم حلقه غلامی
رانی سخنی چو درمکنون	خواهم که به یاد عشق مجنون
بکری دو - سه در سخن نشانی	چون لیلی بکر اگر توانی
این تازه عروس را ترازوی	در زیور پارس و تازی
ترکانه سخن سزای ما نیست	ترکی صفتی وفای مانیت
ازدل به دماغ رفت گوشم	چون حلقه شاه یافت گوشم

سون بیتیده گوروندوگی کیمی شاعیرین بو دیرلی اثری تورک یازامادیگی اوچون اوزگونلوقی آیدینجا گورنور.

ترکی ام را در این جیش نخرند لارجرم دوغبای خوش نخورند

شاعیرین تورک دیلیله تانیش اولدوقی و بو دیلیله علاقه ساخلاییب اونی هر بیر یئرده ایشلک حالده کولانماسی بونون گوسترگسیدیر. شاعیرین بیر چوخ شعرینده یوزلرجه تورک سوزجوگی گوزل بیر شکیلده ایشلتدیگی گورنور: خاتون، آقا، قشلاق، بیلاق، قیزیل، آتابک، ایل، یاغی، اروغ، سنجر، تمغا، نوکر، اوشاق، یرغو، و... کیمی کلمه لرینی اورنک وئرمک اولار.

نه یازیق کی بو آرادا بیر سیرا تورک دیلیله دو شمنچلیقلاری اولان شخصیتلر بو شاعیر آنادیلینی فارسجا اولدوقونا تاکید ائدبلر و اونون بیر تورک اولدوقونی اینکار ائدمیشلر. حتا اوستاد "سعید نفیسی" نظامین فارسجا غزلرینی و قصیدلرینی کیتابنی ترتیب ائدیکن سونرا اوندا کی مصیر اولکسینده شاعیرین بیر تورکجه دیوانی اولدوقنا دایر خبر وئرلیر دئیر کی: "بو کیتابخانانین فهرستینده کی نظامین تورک دیوانی یازیلان کیتاب، فهرست یازانین سهویدیر چون او فهرست یازان تورکجه و فارسجانی قارشیدیریب فارسجا دیوانی تورک اولاراک قیده آلمیش!!!"

تعسفلر بوندادیر کی بو کیتانی تاپان کیشی محترم علی افندی حلمی داغیستانلی بیلم آدامیدیر کی اوزی فردوسونون شاهنامه سین تورکجه یه کوچوری ائدمیشدیر.

ایندیده بیر چوخ ساوادسیز فارس شوونیتلر نظامین تکجه بیر بیتینی اورنک گوستریب شیروانشاهین نظامیه دئدگی سوزی نظامین تورک اولمادیقینی گوستریلر، اوندان غافیل کی بو بویوک شاعیر نه تورکلرین و نه فارسلا رین شاعیردی بلکه بو بویوک شاعیر و عالیم بوتون

دونيائين و عالمين بير فخرى سايلير، بير شاعير كى گوزليكلرى عكس ائديب و بوتون دونيايى
باريشيقاو دوستلوق و محبته يونلتندى.

يازان : على. ب. تورك

Email : turkbaris۲۰۰۳@yahoo.com

۲۰۰۳/۹/۳۰

www.Gajil.۲۰m.com

جنوبى آذربايجانين وب سايتلارينا باغلانتي

Email : webmaster@gajil.۲۰m.com